

TILRETTELEGGING AV ATKOMST TIL OG I BOLIG

Innlegg til møte i brukerutvalget 06.09.23
v/boligrådgiver Cathrine Østvik

Agenda:

- Fremtidens utfordringer
- Vilkår for innvilgelse av hjelpemiddel/tilskudd
- Folketrygdens vs. Husbanken/kommunenes ansvarsområder
- Tilskudd i stedet for hjelpemiddel
- Eksempler

Fremtidens utfordringer

- «Eldrebølgen»: Andelen av befolkningen som er 70 år eller eldre, vil ifølge Statistisk sentralbyrå øke fra 13 % i 2022 til 22,4 % i 2060 → færre yrkesaktive per pensjonist.
- Etterspørsel etter årsverk i kommunal helse- og omsorgstjeneste vil øke med over 50 prosent frem mot 2040, en vekst på over 100 000 årsverk. Ikke mulig å realisere → helt nødvendig å endre praksis!
- Kun 20% av boligene i Norge er tilgjengelige for bevegelseshemmede eller kan tilpasses uten altfor store kostnader. Denne andelen vil øke til 35% i 2040 pga. oppføring av nye boliger
- Ca. 35% av boligene hjemmetjenesten besøker har fysiske hindringer av betydning for ressursbruken i omsorgssektoren.
- Byggekostnadene for nybygg kan være høyere enn verdien av nåværende bolig, noe som gir tapsrisiko for den enkelte, og kan føre til at folk ikke ønsker å ta opp- eller ikke får lån til investering i ny bolig.

Vilkår for innvilgelse av hjelpemiddel/tilskudd

Nødvendig

Det skal i den enkelte sak vurderes hvorvidt ytelsen er **medisinsk nødvendig** og om medlemmets behov for hjelp kan løses på en **rimeligere måte**. Alternativet kan være et annet rimeligere tiltak, men det kan også være andre tiltak utenfor folketrygden. Det er imidlertid **ikke den optimale løsningen** som dekkes. Det er ikke adgang til å yte stønad utover det som er tilstrekkelig for å bedre funksjonsevnen.

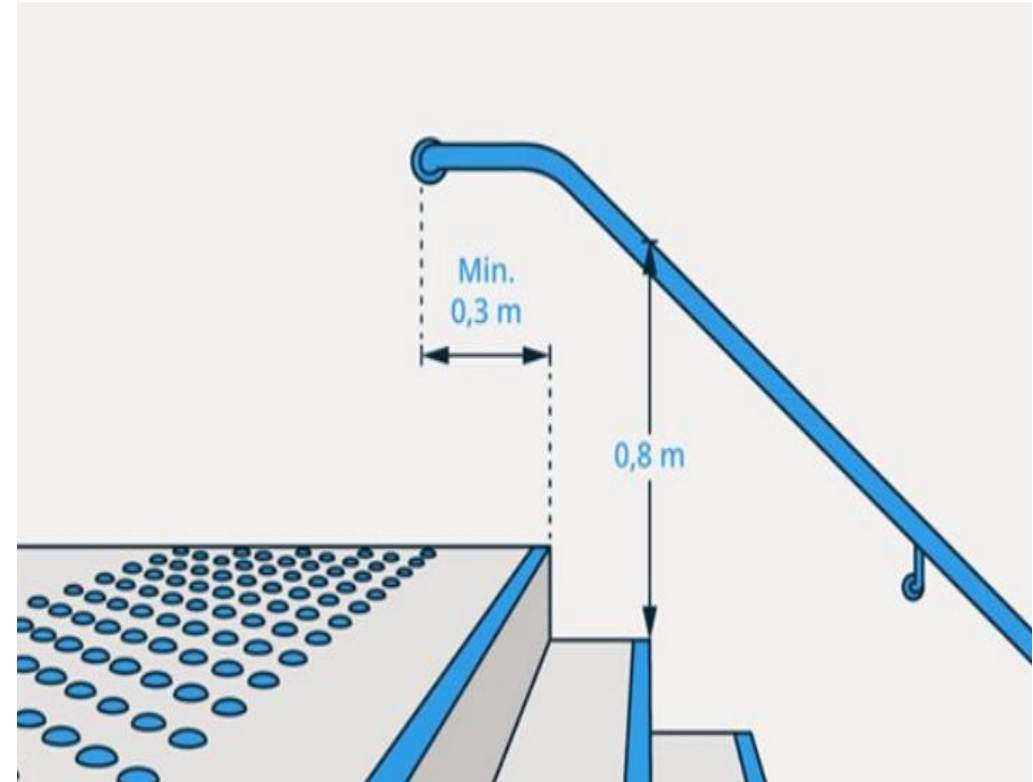
Hensiktsmessig

Med hensiktsmessig menes at ytelsen skal fungere på en slik måte at medlemmet kan nyttiggjøre seg den og at den avhjelper det problemet som medlemmet har søkt om hjelp til.

- Kan medlemmet nyttiggjøre seg tiltaket/være i stand til å bruke hjelpemiddelet?
- Det må være avklart at nødvendig opplæring/oppfølging vil bli gitt.
- Tiltaket må være lovlig (særlig relevant for boligområdet er Plan- og bygningsloven og byggt teknisk forskrift).

Krav til håndløper i trapp

- I bygg prosjektert etter TEK 69 eller senere stilles det krav til håndløper på begge sider i trapp som fører til primærrom.
- Hjelpemiddelsentralen innvilger ikke hjelpemiddel i trapp hvis det er mulig å montere ekstra håndløper (dersom det mangler) og dette vil gjøre at bruker vil klare å forsere trappen.

Illustrasjon av håndløper i trapp, hentet fra Direktoratet for byggkvalitet (www.dibk.no), TEK 17.

Folketrygden vs Husbankens/kommunenes ansvarsområder

Kommunen/Husbanken	Folketrygden
nybygging/tilbygg/endringer eller ombygginger av bygg	varslingsutstyr for døve og døvblinde
utvidelser av døråpninger/rom/korridorer m.m	personløftere
bytte av dører, inkludert branndører	trappeheiser/rullestolheiser/løfteplater
installering av klosett	prefabrikerte rullestolramper
kjøkkeninnredninger	støtteanordninger montert på vegg/gulv
tilrettelegging av utearealet, som omlegging av vei, asfaltering, varmekabler eller lyssetting av veg eller gårdsplass	heismekanisme for kjøkkeninnredning
Rullestolrampe	terskeleliminator
trappegelender i nybygg	
fjerning av terskler og terskelplater	

Folketrygden har ansvar for tilrettelegging av atkomst til bolig, men ikke tilkomst til eiendom/tomt. Unntak kan gjøres dersom sistnevnte ikke lar seg løse på annen måte enn med hjelpemiddel.

Tilskudd i stedet for hjelpemiddel (1)

- Hjelpemiddelsentralen kan innvilge tilskudd i stedet for hjelpemiddel for atkomst til eller mellom etasjer i bolig.
- Tilskudd i stedet for heis mellom etasjer i bolig kan benyttes til utbedring for å få alle hovedfunksjonsrom (bad, soverom, kjøkken og stue) på ett plan, i første etasje.
- Tilskudd i stedet for rampe/heis utendørs kan benyttes til å heve bakkenivået og/eller lage en permanent rampe som estetisk passer boligen bedre.
- Forutsetninger:
 - At hjelpemiddel ikke monteres, og ikke må monteres i fremtiden.
 - Løsningen må anses å være permanent, dvs. at den ikke enkelt kan fjernes senere.
 - Skal være en varig løsning for boligen, ikke kun for den aktuelle bruker.

Tilskudd i stedet for hjelpemiddel (2)

- Mål: Bedre tilrettelagt bolig som er varig egnet for funksjonshemmede.
- Tilskudd utbetales etter kvittering/faktura, etter at jobben er utført og godkjent.
- Dersom arbeidet gjøres av privatperson betales det ikke for arbeidet, kun materialer (etter kvittering).
- Fordeler: Flere interessenter/økt verdi ved salg, mindre arbeid for førstelinjetjenesten og Hjelpemiddelsentralen i fremtiden (én bolig ute av verden!).
- Ulemper: Krever innsats og kan i noen tilfeller medføre kostnader for bruker/pårørende.

Kriterier for utbetaling av tilskudd (1)

- Tilskudd innvilges for permanent/varig tilrettelegging av bolig, dvs. at løsningen som velges ikke enkelt kan fjernes senere.
- Tilskudd i stedet for hjelpemiddel mellom etasjer:
 - Krav i gjeldende byggteknisk forskrift (TEK17) er retningsgivende så langt det er mulig å få til i eksisterende bygningsmasse, men det viktigste er at det blir en funksjonell løsning.
- Tilskudd i stedet for hjelpemiddel for atkomst til bolig: Løsningen må være i henhold til gjeldene byggteknisk forskrift (TEK 17).

Kriterier for utbetaling av tilskudd (2)

- Atkomst skal være trinnfri (maks 25 mm høy og avfaset terskel).
- Horisontalt felt utenfor døren på minimum 1,5 x 1,5 meter. Hvis det er sidehengslet dør skal feltet ligge utenfor dørens slagradius.
- Bredden skal være tilpasset forventet transport. Minimum bredde 90 cm, men 110 cm bør tilstrebes.
- Stigningsgrad ikke brattere enn 1:15, unntatt for strekninger inntil 5 meter, som kan ha en stigning som ikke er brattere enn 1:12.
- Hvileplan med lengde minimum 1,5 meter for hver meter høydeforskjell.
- Dekket skal være jevnt og sklisikkert. Det må i tørr og våt frostfri tilstand ikke være så glatt at det er fare for fallskade ved forutsatt bruk. Treverk i kjørebane frarådes.
- Utformingen skal ikke utgjøre en fare for skade på personer og husdyr ved sammenstøt eller fall. Nivåforskjeller på mer enn 0,5 meter må sikres med rekkverk eller på annen forsvarlig måte slik at fallskade forebygges.
- Ramper skal ha håndløper på begge sider i én høyde med overkant 0,8 meter over dekket, eller i to høyder med overkant henholdsvis 0,9 meter og 0,7 meter over dekket. Håndløperen skal ha kontrast til veggen og rekkverket og være utformet slik at den gir godt grep.

Utregning av tilskuddsbeløp (1)

- Tilskuddsbeløpet fastsettes ut i fra kostnaden på hjelpemiddelet som ville blitt valgt om ikke tilskudd hadde vært ønskelig.
 - **Rampe:**
 - Sats 1: (høydeforskjell < 40 cm): Inntil kr. 37 125,- inkl. moms.
 - Sats 2 (høydeforskjell > 40 cm): Inntil kr. 66 250,- inkl. moms.
 - **Trappeheis:**
 - Kostnad for sete/plattform + meter skinne
 - **Løfteplattform:**
 - Kostnad for aktuelt produkt + eventuelt repos.

Utregning av tilskuddsbeløp (2)

- «Tilskudd» – i ordets rette forstand. Dekker ikke i alle tilfeller kostnadene i sin helhet.
- Kan ved behov kombineres med tilskudd eller lån fra Husbanken/kommunen.

Eksempel tilskuddssak (1)

Eksempel tilskuddssak (2)

Eksempel tilskuddssak (3)

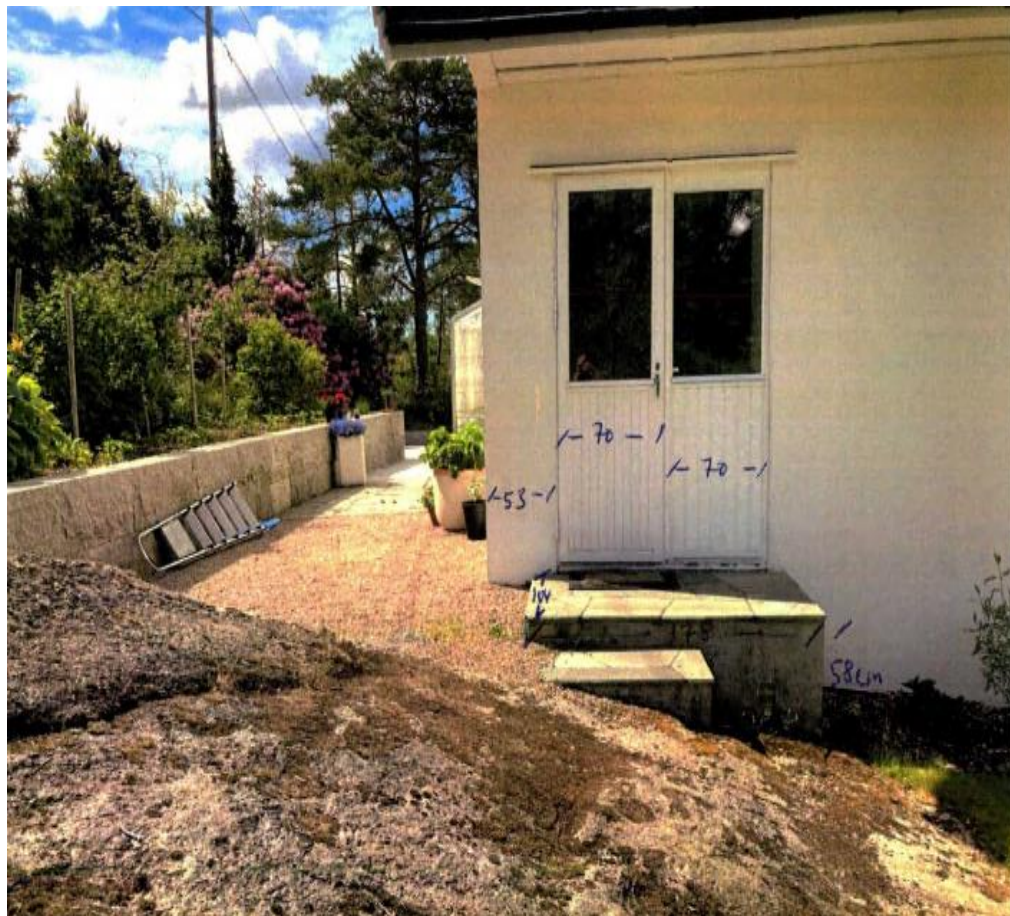
Eksempel tilskuddssak (4)

Eksempel tilskuddssak (5)

Eksempel tilskuddssak (6)

Sammenligning utbedring med tilskudd og aluminiumsrampe

Utfordrende atkomst...

Kunnskapsbanken

[Eksempler på tilskudd i stedet for heis eller rampe](#)